

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
 Allmänna avdelningen
 Enhet 15

DOM
 2014-09-30
 Meddelad i
 Stockholm

Mål nr
 14266-14

SÖKANDE

Lemontree Enterprise Solutions AB, 556641-0337
 Arenavägen 31
 121 77 Johanneshov

MOTPARTER

1. Stockholms stad, 212000-0142
 Stadsledningskontoret
 Ragnar Östbergs plan 1
 105 35 Stockholm

2. Formpipe Software A/S, reg.nr 29177015

Ombud: Advokat Mikael Engström och bitr. jurist Peter Olivecrona
 Advokatfirman Lindahl KB
 Box 1065
 101 39 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

KONKURRENSVERKET	
2014-10-02	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan och förordnar att rättelse ska ske genom att en ny anbudsutvärdering ska göras varvid Formpipe Software A/S:s anbud inte ska beaktas.

Dok.Id 515889

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag – fredag 08:00-16:30
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se		

YRKANDEN M.M.

Stockholms stad genomför en upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU, av ett för staden gemensamt system för ärende- och dokumenthantering, diarienummer 14120-2013-02.08.01 eller 02.08.01-14120/2013. Vid upphandlingen tillämpas bestämmelserna för selektivt förfarande vid upphandling av tjänster till värde över tröskelvärdet. Efter att ha mottagit anbudsansökningar beslutade Stockholms stad att bjuda in åtta leverantörer att lämna anbud. Vid anbudstidens utgång hade anbud inkommit från tre leverantörer. Av tilldelningsbeslut den 13 juni 2014 framgår att Stockholms stad avser tilldela Formpipe Software A/S (härefter Formpipe) kontraktet i upphandlingen. Stockholms stad bedömde att anbudet från Formpipe var mer ekonomiskt fördelaktigt än anbudet från Lemontree Enterprise Solutions AB. Det tredje anbudet bedömdes inte uppfylla samtliga uppställda ska-krav i upphandlingen.

Lemontree Enterprise Solutions AB (härefter Lemontree) yrkar att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen får avslutas först efter att rättelse skett genom förnyad prövning av anbudsansökningar, varvid Formpipes ansökan om att få lämna anbud inte ska beaktas och/eller genom förnyad prövning av anbud, varvid Formpipes anbud inte ska beaktas. Som grund för ansökan anför Lemontree i huvudsak följande. Varken Formpipes anbudsansökan eller dess anbud har varit undertecknade av behörig företrädare för bolaget. Formpipe har inte visat att bolaget har den efterfrågade ekonomiska stabiliteten. Formpipe har inte redovisat att bolaget har möjlighet att tillhandahålla en teknisk systemarkitekt som uppfyller angivna krav.

Stockholms stad bestrider bifall till ansökan på den grunden att varken utvärderingen eller förfarandet i övrigt har skett i strid med LOU.

Formpipe har getts tillfälle att yttra sig över ansökan. Formpipe bestrider bifall till ansökan på den grunden att Formpipe har uppfyllt samtliga ställda krav i upphandlingen och att besluten att kvalificera och tilldela Formpipe kontrakt därför är förenliga med LOU.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Behörig företrädare

I det ansökningsunderlag som låg till grund för ansökningsinbjudningarna angavs att den elektroniska anbudsansökan skulle vara Stockholms stad till handa senast den 7 november 2013 och undertecknas av "behörig företrädare för anbudssökande". I det förfrågningsunderlag som sedan tillhandahölls de presumtiva anbudsgivarna angavs att anbudet skulle vara staden till handa senast den 10 mars 2014 och vara försedd med underskrift av behörig företrädare för anbudsgivaren".

Lemontree anför i huvudsak följande. Till Formpipes anbudsansökan bifogades en inskannad version av bilaga 1 till ansökningsunderlaget undertecknad enbart av bolagets styrelseordförande. Till Formpipes anbud bifogades en inskannad version av bilaga 3 till förfrågningsunderlaget, också undertecknad enbart av bolagets styrelseordförande. Vidare angavs att redovisningen i anbudet ska visa att i förfrågningsunderlaget uppställda förutsättningar och krav är uppfyllda. Behöriga företrädare för Formpipe är enligt bolagets registreringsbevis (i) en direktör i förening med styrelsens ordförande eller vice ordförande, eller (ii) en direktör i förening med två styrelseledamöter eller (iii) den samlade styrelsen. Eftersom varken anbudsansökan eller anbudet har varit undertecknat av någon som har haft behörighet att företräda Formpipe ska varken anbudsansökan eller anbudet anses ha inkommit inom den stipulerade tidsfristen. Stockholms stad borde

därför varken ha inbjudit Formpipe att lämna anbud eller beaktat det anbud som ingetts i Formpipes namn.

Förvaltningsrätten konstaterar att ansökningsunderlaget och förfrågningsunderlaget efterfrågar behörig företrädare och inte behörig firmatecknare. Underlagen har inte efterfrågat att behörigheten ska styrkas på något sätt. Förvaltningsrätten anser, i likhet med vad Stockholms stad har anfört, att staden har saknat anledning ifrågasätta att bolagets styrelseordförande tillika VD för moderbolaget och koncernchef har varit behörig att underteckna ansökan och anbudet. Förvaltningsrätten bedömer därmed att Stockholms stad har haft fog för sin bedömning att anbudsansökan och anbud har getts in av behörig företrädare. Det som Lemontree har anfört i detta avseende utgör därför inte anledning till ingripande enligt LOU.

Teknisk systemarkitekt

Enligt punkt 4.7 i ansökningsunderlaget ska leverantörens bemanning omfatta projektledare, lösningsarkitekt samt en teknisk systemarkitekt. Den senare ska ha "adekvat högskoleutbildning och minst 3 års erfarenhet av arbete som teknisk systemarkitekt för uppdrag med innehåll som till art och omfattning motsvarar punkt 4.5 ovan" alternativt "års erfarenhet som teknisk systemarkitekt och ha varit ansvarig lösningsarkitekt för uppdrag med innehåll som till art och omfattning motsvarar punkt 4.5 ovan".

Vidare framgår att "[f]öreslagen teknisk systemarkitekt ska ha utfört minst två uppdrag som ansvarig teknisk systemarkitekt hos en extern kund".

Lemontree anför i huvudsak följande. Formpipes åberopade tekniska systemarkitekt har inte någon formell utbildning, vilket innebär att det krävs att han har erfarenhet även som ansvarig lösningsarkitekt. Av den information som Formpipe har lämnat i anbudsansökan avseende personen

i fråga i form av referensuppdrag för Skatteverket respektive Klippans kommun framgår inte att han har varit ansvarig lösningsarkitekt. Inte heller framgår att uppdragen för Skatteverket och Klippans kommun till art och omfattning motsvarar punkt 4.5. Stockholms stad borde därför inte ha bjudit in Formpipe att lämna anbud eller beaktat bolagets anbud.

Förvaltningsrätten konstaterar att Formpipe i sin anbudsansökan har angett att den åberopade tekniska systemarkitekten inte har någon formell utbildning, vilket innebär att det krävs att han har erfarenhet även som ansvarig lösningsarkitekt. I anbudsformuläret finns en ruta i vilken anbudssökande ska sätta ett kryss för att bekräfta "att anbudssökande uppfyller kraven på tillhandahållande av nyckelpersoner som ställts i detta avsnitt". Formpipe har kryssat för denna ruta.

Anbudsformuläret innehåller därefter plats där sökande ombeds lämna en "[r]edovisning av att efterfrågade personella resurser kan tillhandahållas." I den därefter följande redovisningen av bolagets personella resurser anges inte explicit att den åberopade tekniska systemarkitekten har varit ansvarig lösningsarkitekt vid referensuppdrag. Förvaltningsrätten anser inte att enbart den omständigheten att denna term inte har använts av Formpipe innebär att ansökningsunderlagets krav inte är uppfyllt. Frågan är därför om det av bolagets redovisning ändå kan anses framgå att Formpipes åberopade tekniska systemarkitekt har varit ansvarig lösningsarkitekt vid referensuppdrag på det sätt som efterfrågas i ansökningsunderlaget.

I Formpipes anbudsansökan finns en beskrivning av två referensuppdrag som den åberopade tekniska systemarkitekten har utfört. Förvaltningsrätten anser att formuleringen i punkt 4.7, "ha varit ansvarig lösningsarkitekt för uppdrag med innehåll som till art och omfattning motsvarar punkt 4.5 ovan" får tolkas så att det är tillräckligt att redovisa ett uppdrag som uppfyller detta krav. Ett av de uppdrag som Formpipe har åberopat

utfördes åt Skatteverket under perioden 2011-03-01–2012-10-01.

Stockholms stad anför att det av Formpipes redovisning av uppdraget för Skatteverket framgår att det bl.a. har omfattat rollen som ansvarig lösningsarkitekt, såsom rollen är definierad i ansökningsunderlagets punkt 4.7, och att uppdraget omfattat relevanta delar av punkt 4.5, dvs. punkterna 1, 3 och 4. Övriga punkter i punkt 4.5 är enligt Stockholms stad inte relevanta för rollen som lösningsarkitekt.

Förvaltningsrätten konstaterar att punkt 4.5 i ansökningsunderlaget innehåller en beskrivning av vilken erfarenhet den anbudssökande, dvs. det sökande bolaget, ska ha. Det är således inte primärt en beskrivning av vilken erfarenhet en lösningsarkitekt ska ha. Enligt förvaltningsrättens mening är därför formuleringen i punkt 4.7 om att den tekniska systemarkitekten ska ha varit ansvarig lösningsarkitekt för ”uppdrag med innehåll som till art och omfattning motsvarar punkt 4.5” något svårtolkad. Förvaltningsrätten anser att det är rimligt att, såsom Stockholms stad anför, bedöma att endast punkterna 1, 3 och 4 i punkt 4.5 är tillämpliga i fråga om en lösningsarkitekt. Dessa punkter har följande lydelse:

1. Uppdraget avser införande av system i organisationer där utbyte av information sker över flera organisatoriska enheter och i flera organisatoriska nivåer.
3. Uppdrag ska ha utförts efter den 31 augusti 2010. Ett av de två redovisade uppdragen kan fortfarande vara pågående.
4. Uppdraget avser en installation för verksamheter med eget besluts- och budgetansvar för minst 55 användare.

Frågan är därmed om det av Formpipes redovisning av arkitektens uppdrag för Skatteverket framgår att uppdraget har haft denna omfattning. I Formpipes redovisning anges bl.a. att i lösningen skapades en mailhantering som ”innebar förenklad kommunikation mellan avdelningar och organisatoriska nivåer via en enkel översikt och förenklade möjligheter

till olika ärendeflöden." Förvaltningsrätten anser att denna beskrivning motsvarar kravet i punkt 1. Förvaltningsrätten konstaterar vidare, avseende punkt 3, att uppdraget för Skatteverket har utförts efter den 31 augusti 2010. Även med beaktande av den andra meningen i punkt 3 och hänvisningen till "de två redovisade uppdragen", anser förvaltningsrätten, såsom angetts ovan, att det, avseende erfarenheten som lösningsarkitekt, är tillräckligt att redovisa ett uppdrag. Uppdraget för Skatteverket får även anses uppfylla kravet i punkt 4. Förvaltningsrätten finner därmed sammanfattningsvis att uppdraget för Skatteverket får anses vara ett "uppdrag med innehåll som till art och omfattning motsvarar punkt 4.5" såsom krävs i punkt 4.7.

Frågan är här efter om det kan anses framgå av Formpipes redovisning att den åberopade personen har varit "ansvarig lösningsarkitekt" vid uppdraget för Skatteverket.

I punkt 4.7, där det anges att en lösningsarkitekt ska ingå i leverantörens bemanning, anges i fråga om denna befattning följande.

"Lösningsarkitekt som har ett övergripande ansvar för den kompletta lösningen och dess införande i verksamheten. Lösningen omfattar processer och arbetssätt, information, applikation och integration med övriga verksamhetsfunktioner så väl som systemstödet. Lösningsarkitekten ska ha kunskap om lösningen samt om det verksamhetsområde som lösningen ska implementeras i."

Förvaltningsrätten anser i likhet med Stockholms stad att det är rimligt att utgå från denna definition vid bedömningen av huruvida Formpipes arkitekt ska anses ha varit lösningsarkitekt vid uppdraget för Skatteverket. I Formpipes redovisning anges bl.a. att personen i fråga var "ansvarig systemarkitekt och teknisk projektledare" samt att uppdraget "innebar definition av behov och krav, lösning och teknisk arkitektur, implementation av Platina Formpipe samt migrering av data".

Förvaltningsrätten bedömer att detta får anses överensstämma med beskrivningen av en lösningsarkitekts roll i punkt 4.7.

Förvaltningsrätten anser således att Stockholms stad har haft grund för sin bedömning att Formpipe i sin anbudsansökan har visat att dess återopade tekniska systemarkitekt uppfyller kravet i ansökningsunderlagets punkt 4.7 att personen ska "ha varit ansvarig lösningsarkitekt för uppdrag med innehåll som till art och omfattning motsvarar punkt 4.5 ovan". Det som Lemontree har anfört i detta avseende ger därmed inte anledning för rätten att besluta om ingripande enligt LOU.

Ekonomisk stabilitet

Enligt punkt 4.6 i ansökningsunderlaget ska anbudssökande ha en ekonomisk ställning som motsvarar det åtagande som upphandlingen omfattar. Leverantör uppfyller kravet om leverantören uppnår en av kreditmarknadsinstitut lämnad rating motsvarande lägst 4 (UC) eller AA (Soliditet). I det fall ingen eller endast lägre rating kan redovisas ska leverantör ändå anses ha uppfyllt kravet om leverantören i ansökan genom annan handling, som staden finner lämplig, kan visa att leverantören har motsvarande ekonomisk stabilitet.

Av den rapport från kreditmarknadsinstitutet Soliditet som bifogades Formpipes anbudsansökan framgick att Formpipe hade "B" i rating, dvs. en sämre rating än av Stockholms stad efterfrågade AA. Formpipe gav som bilaga till ansökan in ett dokument benämnt "Bevis på Ekonomisk stabilitet" där följande angavs: "Formpipe Software A/S är ett helägt dotterbolag till Formpipe Software AB (publ). Bolaget genomgick en omstruktureringsprocess 2008-2009 och förvärvades av Formpipe Software 2012. Bolagets nuvarande lån är ett internt lån från moderbolaget Formpipe Software AB. Formpipe Software AB (Publ) har en kreditrating

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM

enligt UC på 4 (...). Anbudsgivaren anser att, med denna handling, fullvärdig ekonomisk stabilitet kan uppvisas." Till detta bifogades en rapport från UC utvisande att Formpipe Software AB hade en rating på 4.

Lemontree anför bl.a. följande. Moderbolaget Formpipe Software AB:s stabila ekonomiska ställning gör inte att dotterbolaget Formpipe Software A/S har en mer stabil ekonomisk ställning än vad som motsvaras av den rating "B" som framgick av Soliditets rapport. Formpipe har inte gett in något åtagande från Formpipe Software AB om att svara för dotterbolagets skulder. Om moderbolaget skulle åta sig att svara för dotterbolagets skulder, så skulle det påverka moderbolagets kreditrating negativt. Formpipe Software AB har låtit ett underkapitaliserat dotterbolag vara tilltänkt avtalspart i förhållande till Stockholms stad och det har därigenom varit möjligt att ta en högre risk och lägga ett lägre anbudspris än vad som annars skulle ha varit möjligt.

Stockholms stad anför bl.a. följande. Förklaringen till den rating som Formpipe har fått av Soliditet finns på s. 25 i Soliditets rapport, där posten långsiktiga banklån för 2012 anges till motsvarande 133 Mkr. Formpipe har i anbudsansökan förklarat att skulden inte är ett långsiktigt banklån utan istället ett koncerninternt lån från moderbolaget. Av årsredovisningen som bifogats anbudsansökan framgår att Formpipe är ett helägt dotterbolag till det börsnoterade aktiebolaget Formpipe Software AB. Av årsredovisningen inklusive förvaltningsberättelsen framgår att koncernen är välskött med solida finanser, god lönsamhet och ett starkt eget kapital om 241 Mkr. Moderbolagets totala skuldsättning redovisas i årsredovisningen, 154 Mkr. Samma uppgift för koncernen återfinns på annat ställe i årsredovisningen, raden Upplåning: 154 Mkr. Det kan alltså konstateras att koncernens hela upplåning ligger i moderbolaget. Samtliga banklån är upptagna av moderbolaget, dvs. dotterbolagen har inga skulder till externa kreditgivare. Av årsredovisningen framgår att koncernen i

balansräkningen har ett eget kapital som vida överstiger dotterbolagets skuld till moderbolaget. Ett lån från ett moderbolag till ett helägt dotterbolag medför en avsevärt lägre finansiell risk än ett banklån. Genom att moderbolagets aktieägarlån till dotterbolaget är finansierat genom ett externt lån upptaget av moderbolaget är moderbolagets kreditrating redan belastad av detta lån.

Formpipe anför bl.a. följande. Formpipe förses med goda förutsättningar att infria sina skyldigheter gentemot tredje man oavsett om moderbolaget skjuter till medel genom lån eller genom aktieägartillskott. Lånet som moderbolaget lämnat Formpipe kan när som helst helt eller delvis omvandlas till ett aktieägartillskott. Lemontree antyder att moderbolaget skulle kunna låta Formpipe gå i konkurs om kontraktet med Stockholms stad skulle visa sig ofördelaktigt. Det framgår av årsredovisningen att ca 2/3 av koncernens omsättning uppstår i Formpipe. En konkurs skulle därmed medföra enorm skada för koncernen som helhet. Dessutom framgår att moderbolaget är den ojämförligt största fordringsägaren i Formpipe samt att Formpipe förvärvats av moderbolaget för ca 300 miljoner SEK. Moderbolaget har därför ytterst starka incitament att löpande säkerställa en fullgod finansiering av Formpipe. Moderbolagets lån ska därför rätteligen jämföras med eget kapital utvisande en mycket god ekonomisk stabilitet. Ansökningsunderlaget ställer inte upp detaljerade krav på hur anbudssökande ska redovisa sin ekonomiska ställning.

Förvaltningsrätten anser att enbart den omständigheten att den post som i Soliditets rapport har tagits upp som långsiktigt banklån i verkligheten utgör ett lån från moderbolaget inte innebär att Formpipe har visat att bolaget har en ekonomisk stabilitet motsvarande de efterfrågade ratingvärdena. Även om Formpipe är ett helägt dotterbolag till Formpipe Software AB, är det fråga om två skilda bolag. Som moderbolag har Formpipe Software AB visserligen möjlighet att efterskänka dotterbolagets

skuld, men det har inte presenterats någon form av garanti eller utfästelse om att detta kommer att göras. Det som Formpipe har anfört om att moderbolaget har starka incitament att säkerställa en fullgod finansiering av Formpipe medför enligt förvaltningsrättens mening inte att moderbolagets lån ska betraktas som eget kapital hos dotterbolaget. Av Soliditets rapport, som getts in till förvaltningsrätten, framgår inte heller anledningen till att Formpipe ges betyget "B". Det framgår således inte att bedömningen särskilt skulle vara grundad på den omständigheten att det finns ett långsiktigt banklån på ett visst belopp. Formpipe kan därmed inte genom att visa att banklånet i själva verket är ett lån från moderbolaget visa att bolaget har en ekonomisk stabilitet motsvarande rating "AA". Trots vad Stockholms stad har anfört finner förvaltningsrätten därmed att Formpipe inte har visat att det har en ekonomisk stabilitet motsvarande rating 4 eller AA. Formpipe har således inte uppfyllt kraven i ansökningsinbjudan och skulle rätteligen inte ha tillåtits lämna anbud i upphandlingen. Genom att ändå låta Formpipe lämna anbud och genom att ta upp bolagets anbud till utvärdering, har Stockholms stad brutit mot skyldigheten som följer av 1 kap. 9 § LOU att behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt.

Skada och val av åtgärd

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (16 kap. 6 § LOU).

Vid anbudstidens utgång hade anbud inkommit från tre leverantörer. Ett anbud bedömdes inte uppfylla samtliga uppställda ska-krav i upphandlingen. De andra två var Formpipe respektive Lemoritree.

Stockholms stad anför i huvudsak följande. Skaderekvisitet är inte uppfyllt eftersom Lemontree inte skulle ha tilldelats kontraktet om det inte hade tilldelats Formpipe. Lemontrees anbudspris var betydligt högre än Formpipes. Om utvärderingen hade resulterat i att endast sökandens anbud hade återstått, skulle upphandlingen ha avbrutits. Att endast ett anbud återstår har i rättspraxis i sig ansetts utgöra sakligt godtagbart skäl för att avbryta en upphandling. Lemontrees höga prisbild utgör ytterligare en omständighet för varför sakliga skäl för ett avbrytande hade förelegat.

En upphandlande myndighets beslut om avbrytande måste vila på sakligt godtagbara skäl och får inte vara godtyckligt (se RÅ 2009 ref. 43). Högsta förvaltningsdomstolen fann i mål RÅ 2008 ref. 35 att den omständigheten att endast en lämplig anbudsgivare återstår som regel får anses utgöra ett sakligt godtagbart skäl att avbryta upphandlingen. Att det eventuellt hade varit möjligt för Stockholms stad att avbryta upphandlingen om endast Lemontrees anbud kvarstått, innebär dock inte enligt förvaltningsrättens mening att Lemontree inte har lidit skada till följd av att kontraktet felaktigt tilldelats Formpipe. Kamrarrätten i Göteborg har i avgöranden den 12 mars 2012 i mål nr 6966-11 och 6969-11 samt den 16 maj 2012 i mål nr 9437-11 funnit att en anbudsgivare som rätteligen har förkastats i kvalificeringsfasen kan anses ha lidit skada om det endast fanns en anbudsgivare vars anbud har utvärderats och om även detta anbud borde ha förkastats. Förvaltningsrätten anser att samma princip bör gälla för den aktuella situationen. Den omständigheten att Stockholms stad uppger att Lemontrees anbud inte skulle ha antagits även om Formpipes anbud skulle ha förkastats, innebär inte att Lemontree inte kan anses ha lidit skada. Lemontree ska således anses ha lidit skada.

Förvaltningsrätten finner därmed att Stockholms stad har utvärderat Formpipes anbud i strid med skyldigheten att behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt och att Lemontree har lidit skada

till följd av detta. Lemontrees ansökan ska därför bifallas. Eftersom felet inte har skett i det konkurrensuppsökande skedet är det tillräckligt att förordna om rättelse. Förvaltningsrätten förordnar därför att rättelse ska ske genom att en ny anbudsutvärdering ska göras varvid Formpipes anbud inte ska beaktas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man kan överklaga finns i bilaga 1 (DV 3109/1A LOU).

Susanne Bagge

Rådman

Elisabeth Kornfeldt har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.